

Budapestre vonatkozó újságci

Continuáció

371.21

Szerző:

Hely

Cím: *Szeptember előtt...*

Idő

"1921"

Forrás: *Nemzeti Újság*

Személy

Bp.
(Hely)

1921. 8. 20
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helyszám

Szeptember előtt...

Készülődés a beiratásokra — Ezer koronás tandíj. — Kubikold jogászok — Weisz könyvet árul

Ha valaki számontartaná Budapestén az emberi homlokok redőit, most augusztus végén mindennap új meg új százezernyi számlálhatna meg a szülők arcán. A gyermekeket be kell iratni, föl kell öltöztetni a közeledő őszelebe, — de miből? miből?

Bár nálunk senkise akarja a társadalmi és foglalkozási osztályokat élesen elkülöníteni, bár nem kívánjuk az ó-egyiptomi társadalmat, ahol a fazekas fia csak fazekas, a hajós fia csak hajós lehetett; mégis elundorodhattunk a kommunizmus kontár hivatalnokaitól s az „utódállamok“ gyorsfőző-tanfolyamos hivatalnok-táborától, s most méginkább helyeselnünk kell, hogy a gyermek lehetőleg kövesse a szülői körében megismert s jórészt beidegzett és megkedvelt foglalkozási irányokat. Amint kevéspesti hivatalnok-gyerekből válna jó földmives, amint a kereskedő gyermeke már apja üzletében sok aravalóságot szerez meg a kereskörüliöttünk, mint a „székrel-székrel“ nevű delmi életre és egészen természetesen belenőtársasjáték, ahol egy taps parancsára min az üzlet sajátos életébe, ugy a közhivatalnokok és a rokon foglalkozásu tanult osztály gyermekeiből ígérkezik a legalkalmasabb közhivatalnok és rokonfoglalkozásu, ők a leghivatottabb elemek a megfelelő iskolák padjain.

De hová is mehethének máshová? az ipar és földművelés nem fogadja be őket és nem ígér nekik jövőt, aztán meg a mai országos földrendésben ugysis elég zavart és erőfecsérlést

jelent a sok foglalkozást változtató hánytvetett egzisztencia, az egész agyar világ olyan körüliöttünk, mint a „székrel-székrel“ nevű delmi életre és egészen természetesen belenőtársasjáték, ahol egy taps parancsára min az üzlet sajátos életébe, ugy a közhivatalnokok és a rokon foglalkozásu tanult osztály gyermekeiből ígérkezik a legalkalmasabb közhivatalnok és rokonfoglalkozásu, ők a leghivatottabb elemek a megfelelő iskolák padjain.

— Jut-e majd szék s mi gyermekünknek? ez a kérdés assa még éjjel is a barázdát a szerény hivatalnokember arcán. Hiszen, hogy csak az iskola padjába beülhessen is, cipőt kell huzni a gyerek lábára, abba harisnya kell Nyáron még csak eljárhattak a fiúk és lányok mezitláb is, sőt az amerikai missziótól még ebédet is kaptak egynehányan. Az elemiben nincs ugyan tandíj, a könyv is elég olcsó, de a felruházás és apróságok belekerülnek fejenként ezer koronába. Eladni való nincs már, a zálogba tehető már zálogban van, a kölcsönök forrásai kimerítve, a vidéki rokonok már vérig kizsaroltnak érzik és panaszozzák magukat... Flopp, van apukának egy távolabbi anoka-nagybátyja. Amerikában, valahol a Csen-

des tenger partján. Igaz ugyan, hogy gyermekkoruk óta nem látták egymást, nem is leveleztek, de a télen egy szeretet-csomagot kaptak tőle, öt dollár értékűt (meg se köszönheték, nem telteti a levélbélyegre sem), — ez az egyetlen jogcim, hogy most tizet kérjenek tőle.

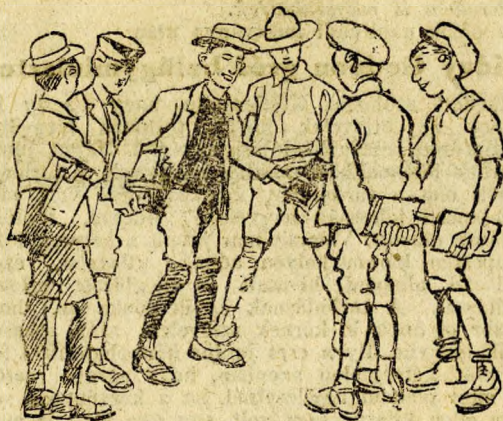
Apuka hát nekigyürkőzik az amerikai levélnek, anyuka az üres ágyon ülve diktál bele a szívhezszóló nyomoruságba, hogy ez az utolsó reménységük, ha a tiz dollárt meg nem kapják, a gyerekek nem járhatnak iskolába, pedig szegénykéek jaj be jó gyermekek és jaj be szeretik a jó Jani bácsit. A négy gyerek pedig apuka körül éhes verébfióka szem- és szájtáttással ágaskodja körül a csodatévő levelet, megilletődve azon, hogy ők jajbejők és jajbe-

szeretik a titokzatos hatalmas esodatevő Jani bácsit. És a Margitka borzasztóan szeretne beleszólani, hogy küldjön már akkor a Jani bácsi tizenegy dollárt, akkor lehetne venni neki egy hajásbabát és Pistukának egy csigát, mert bizony ezek is igen fontos dolgok a magyar gyerekeknek. És a kis Margitka nem is tudja, hogy ebben milyen nagy igazság van.

Hát még a középiskolás gyermekért mekkora a gond! A gimnáziumban csak az évi tandíj ötszáz korona, és az édesapa minden intőkonferencia táján minden elkeseredett szigorúságot, édesanya minden könnyes rimázkodását előveszi a fiuknál, a nagynéni pedig minden hazug dicséretét és legedesebb mosolyát előveszi a zord tanári szobában, hogy a fiu legalább a hivatalnoki vagy féltandíjmentességet kiérdemelje.

A tankönyvek fejenként és osztályonként átlag 800—1000 koronába kerülnek most, új körző, 2—300 korona, finomabb rajzeszközök meg éppen megfizethetetlenek. Nem is vesz senki ujat. A legtöbb iskola a juniusi biznyitványosztás előtt — csak megtérítés ellenében — egyszerűen elszedte a diákok tankönyveit és most szeptember elején adni fogja érte a következő osztály könyveit. A megszállott területek nagyrészeről, ahonnan kitiltották az eddigi magyar iskolás könyveket, behozták őket Csonka-Magyarországra, hanem ezek a szomorú, könnyáztatta magyar könyvek is rongyosak nagyon. A rongyos könyvet a diáknyelv „saláta” néven hívja, új könyvet most alig nyomtatnak. Igazán éppen ideje volna, hogy a miniszterium legalább a jövőre megszüntesse a tankönyv-uzsorát: irasson a legjobb tankönyvirokkal egy jó tankönyvet minden egyes tárgyból, és azt árusítsa önköltségi áron, ahogy még Oroszországban, sőt Szibériában is kitűnően bevált.

A miniszterium helyett most az élelmesebb zsidó gyerekek árusítják a ritkábban kapható könyveket, főleg a „puska”, „csikó” nevű s más tilalmas kultur-kincseket.

A Muzem-körut egy sarkán egy ilyen tudomány-szomjas antikvárius-jelölt terjesztette tegnap is a latin, görög és egyéb kulturát, fényes rábeszélő tehetséggel aranymetszésű gyémántkiadásokká hazudta az összemarkolt saláta-leveleit, — mikor megszorítottuk, kisült, hogy nem is diák, hanem facér „meziszinész-jelölt”. Ez a pálya nálunk rövidesen olyan zsut-folt lesz, mint Albániában a kecsketolvajság.

Még fájdalmasabb és könnyesebb a nyomor a leánydiákoknál, és még több a fenyegető veszedelme. Mert a leánydiáknak kikerülhetetlenül flór-harisnya kell és nem járhat félretapostott sarku cipőben.

Istén a megmondhatója, csak igen kevés a szemfülés megsughatója, hogyan és hányféleképpen kuporgatják össze a szegény lány-középiskolások a drága tandíjat, könyv és szerény diákleány-toalett árát, mennyi kunyorálásba, könnybe megalázkodásba és keserves munkába kerül, ez legalább kétharmadának. Van, aki délután, vagy az esti órákban írógé-

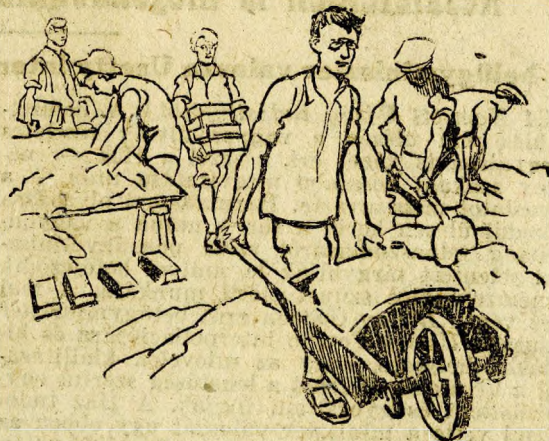

pelni, másolni, kézimunkálni jár s kap napi négy órai görnyedező munkájáért havonta 1200 koronát, van aki beáll gyermekkertésznek lakás és koszt fejében egy kis Adolf vagy Alice mellé és a Szabadság-térre vagy a korzóra nem Marlitt- vagy Ohnet-regényt, hanem Nemzetgazdaságtant vagy Kisérleti Fizikát visz ki, hogy lopva tanulgasson valamit, míg a hétéves Alice a járókelő Mörickákkal flörtöl.

A főiskolás hallgatók tanyáin már egészen meztelen ököllet, durva pőröllyel döngeti a kegyetlen Élet vas üllőjét a nyomor, a küzdelem, a fogcsikorgató életharc. Itt már ezrekre rug a tandíj és vizsgadíj, ezrekre a könyv és egyéb taneszköz, sőt még enni is szokás néha, míg a fűtés reménye egészen el van ejtve. A karhatalmi szolgálat és a katonaruha-viselés áldásos kisegítő volt eddig, de ebből is kikopnak. Régebben általános jövedelem-források voltak a magánóra-adás, de most a kisdíjak óráit a heted- és nyolcad osztályosok verték le versenytársaik árakra, a jövedelmezőbb magánórákat maguk a tanárok fojtalták le 50-300 koro-

nával óránként.

Tudunk egyetemi diákokról, akik a nyár folyamán az aratási és eséplési munkák körül szereztek be az iskolai év költségeit, egyik inkognitóban cipőt takarít az utcán, két orvos-tanhallgató testvér egész nyáron sirt ásott (mesterségükbe vág) és kitűnően keresett. A csepeli kikötőkubikolásnál ma is kinttő mérnökjelöltek tolják a talicskát, munkástársaik nem is sejtik, hogy ezek talán nemsokára az egész hatalmas mű parancsnokai lesznek.

A főiskolás diákok tábora csakugyan leginkább egy frontszakadásos visszavonult sereg tábori képét mutatja, nem csupán a katonai ruhadarabok, a sebhelyek, csonka végtagok és megviselt arcok miatt. Csupa máshonnan más-hová zökkentett emberek, rendezetlen kötelek, bevégtetlen és újakezdett harcok. Amint főiskolákról rengeteg sok félig vagy egészen végzett diák, a viharokban kirostálva elkerült inarosnak, kereskedőnek, a legkülönösebb vál-

Székesfővárosi hazinyomda 1920

lalatokra vállalkozóknak, éppugy számos más hajó és távoli zátony hajótöröttje eljött az egyetem kapujába ideiglenes kikötni.

Korán reggel, iskolába rajzás idején, a menekültek vagonlakásaiból és szűkséganyáiról különös, vihartépte, meghatározhatatlan koru, szakállas, gondtól redőzött alakok bujnak elő iskolás könyvekkel s rajztáblával hónuk alatt és megindulnak a közgazdasági egyetem, a műegyetem s az iparművészeti műhelyek felé, a megvert élet helyett kezdeni újat. Magukban hordják egyszerre a tanítató szülő gondját s a gyermek bátor naiv életbizalmát.

Ez a mai Magyarország képe, aki lesújtva ismer új harcot kezdeni és bátor hittel előnyömul minden alkalmazkodó harceszközével és pölvözni foz mégis, újra.